

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Secunda Irregularitas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

tem, vel nutum, etiam si nullus profusus sit, qui illum
videt, vel illum videat, & si quidem prodeat coram
multis, dicitur hæresis publica, si verò nullo audiente,
vel paucis, puta duobus, vel tribus, dicitur externa
occulta.

Quod si quis solum exterius affuerit hæresi, sed
non habeat in mente errorem, verè non dicitur hæreti-
cus exterior, vocari tamen solet hæreticus pars exterior
quia ipsi non creditur, si allegere interius non habe-
at errorem contra fidem, idè regulariter in foro exter-
no reputatur, & punitur ut verus hæreticus. Ita Castro
Palms tom. 1. r. 4. d. 3. p. 2. n. 16.

6. Illud hic nota, ad hæresim externam constituen-
dam requiri duas condiciones, ex Sanchez lib. 2. in Dec.
cap. 5. num. 7. Primò, ut signum, seu vox exterior proce-
dat ex affectu hæresis. Secundò, ut signum illud ex se, vel
ex aliis circumstantiis hæresim determinatè exprimat.
Eiusmodi sunt ipsa verba hæresim absolute, & non sub
alio, significanti: ejusmodi, ipsa facta propria hæreti-
corum, ut eorum cœna, similesque ceteroniar: ejusmodi
operum bona ipsorum, v. g. visitare infirmos, adire
Ecclesiam, & c. si ex circumstantiis colligatur fieri ab ali-
quo, ut se conformet falsæ scilicet illa præcipienti. Ita
Sanchez ibidem n. 8.

7. Quare qui, dum constituit suum peccatum,
dicit se non credidisse, vel loquens cum amico dicit,
se fuisse hæreticum, nunc verò non esse, vel dum scribit,
se fuisse hæreticum, vel legit, pronuntiat hæresim illam, quam
cum ipse habet interius, sed ipse tunc pronuntiat so-
lum ut hæresim aliorum, nihil ad se referendo, non erunt
hæretici exteriores, ex defectu nimirum prioris condi-
tionis.

8. Simili modo, si quis dum mente non credit,
moveat caput ex tali hæresi ad affectu, vel dicat solum:
Non est, vel etiam disputet, ita tamen, ut non appareat
ex tali disputatione ipsum confirmare velle hæresim, sed
solum disputandi causa illam hæresim proferre, immò si
quis non aperiat caput, v. g. Eucharistia, in quibus ap-
prehenditur potius id fuisse irreverentia signum, quam
hæreticitatis, & si quis comedit carnes die verito, v. g.
vel ducat duas uxores, vel reprobetur, & c. in simili-
bus circumstantiis, in quibus iusmodi actus habet appre-
henduntur fieri ob aliud, quam ob errorem contra fidem,
non erunt hæretici exteriores ex defectu posterioris condi-
tionis, quia nimirum hæc signa hæresim determinatè
non expriment, Ita Sanchez ibid. a. num. 8. Castro Pal.
ibid. 16. cit. alique apud Dianam p. 4. r. 4. ref. 294. Nam
licet, quicumque alius conceptus interior hominis per si-
milia determinata signa prodicens non dicitur saltem per-
fectè manifestatus, sed adhuc remansit in terminis con-
ceptus interioris, ita in conceptu hæresis. Non nego ejus-
modi signum imperfectum esse peccatum hæresis, & ap-
prehendum expresse in confessione, sed dico non esse hæ-
resim absolute, & perfectè externam, atque ad id per
hanc non incurrit censuras, penas, & reservationem im-
positas contra hæresim externam, quæ pœnæ, cum sint
occultæ, & restringendæ, requirunt non actum quemcum-
que externum, sed externum determinatè, & perfectè.

Ad secundam prædictam conditionem reduco, si quis
motus hæresi interna aliquid agat, quod sit veniale pec-
catum, v. g. comedit parum carnis die verito, animo se-
quendi hæreticorum sectam: aio enim hanc non fore per
illam externam confessionem hæreticam absolutè exter-
num: Ita Sanchez ibid. n. 7. & n. 17. quia non completè ex-
primit per eam levem actionem errorem internum: pa-
ter; nam si quis illum in quacunque circumstantia vide-
ret eam levem actionem exhibere, non statim rationabi-
liter judicare posset illum errare interius in fide.

§. V. De Hæreticorum penis.

1. Præmittendum est omnes pœnas contra hæreti-
cos ab Ecclesia constitutas intelligi esse contra
hæreticos externos, sive occultos, sive publicos, modo

in sequentibus explicando: nullam verò contra internos.
Id semel dixisse sufficiat, sed notetur diligenter. Ratio
est supra tacta, quia Ecclesia visibilis non judicat de in-
ternis, sed de externis, qualis certè est hæresis foras pro-
diens, quamvis nullo presente.

Prima pœna. Excommunicatio.

2. Prima igitur pœna contra hæreticum externum est
excommunicatio lata sententiæ c. excomm. 3. & 2. c. ad
absolutè de her. Bulla Cœna, Summo Pontifici reservata.

3. Hic nota primò, Hæreticum, donec sit nominatim
declaratus excommunicatus, ex Sanchez lib. 2. in Dec. c. 9.
num. 3. Castro P. 1. r. 4. d. 4. p. 1. n. 5. non est ex vi excom-
municationis vitandum post Concilium Constantiense
in extrag. Ad ex. and. Non ergo sufficit esse declara-
tum illum hæresim externam commisisse, sed insuper re-
quiritur alia declaratio, ipsum in excommunicationem
incidisse.

4. Nota secundò, ex eo quod hæreticus est excom-
municatus, consequenter eum incurritur cœna, quæ
excommunicationem comitantur.

5. Hinc fit ut si sit prius omnibus officiis, quibus
privat excommunicatio, non possit recipere Sacramenta,
nec ex se ministrare, non possit exercere actum ordinis,
privetur communibus suffragiis Ecclesiæ, & similibus,
quæ dicuntur in tractatu de excommunicatione. Verum,
quia nos hic agimus de pœnis propriis hæreticorum,
addere necesse est alias, quæ, licet non sint annexæ cœ-
teris excommunicationibus, comitantur tamen excom-
municationem contractam propter hæresim, quales sunt
irregularitas, infamia, privatio beneficiorum, aliæque,
quas jam subdimus.

Secunda pœna. Irregularitas.

6. Non hæreticum publicum, seu notorium per om-
nes incurrit irregularitatem, c. Nec si, §. item Samuel 2.
q. 7. c. Presbyter, de penis, d. 5. at occultum esse probabile
non incurrit. Ita Castro P. tom. 1. r. 4. d. 4. p. 4. contra
Suar. & Sanchez ibid. relos. Ratio est, quia jura, quæ hanc
pœnam imponunt, loquuntur de delicto notorio, & ex
alia parte irregularitas nulla contrahitur, nisi in casibus
jure expressis. Quid sit publicum, quid occultum, hac in
re, innui supra, §. 5. num. 5.

Tertia pœna. Infamia.

7. Nota ad hæresim perfectè contrahendam, debere hæ-
resim esse notoriam, vel notorietate facti, vel juris, hoc
est, vel ex se, vel ex sententia Judicis, cap. Infames, 6. q. 1.
cap. excommunicatus, de hæreticis, & alibi. Ita Sanchez
lib. 2. in Dec. c. 26. n. 1. Castro P. l. c. n. 4. alique. Ratio est,
quia infamia est præda opinio de alio circa plures: do-
nec igitur ad plures notitia delicti pervenerit, perfectè
non erit per commissum crimen, erit solum veluti in-
choata & crimini debita.

Quarta pœna. Privatio Beneficiorum, & Officiorum posses- sorum, & inhabilitas ad futura.

8. Certum est, durante hæresi, hæreticum non posse
admitti ad beneficia, officiaque publica, cum sit excom-
municatus, & subinde irregularis, unde si admittatur
collatio erit nulla, cum onere restituendi fructus ante
omnem sententiam: quia eos nullo titulo possidet, cap. de
commis. §. privandi, de heret. in 6. §. statum, l. eodem. Ita
Sanchez lib. 2. in Decal. cap. 26. n. 4. Castro P. tom. 1. r. 4.
disp. 3. p. 5. num. 1.

9. At difficultas est primò, an quando hæresim re-
linquit, Ecclesiæque fuerit reconciliatus, possit ad illa
admitti sine nova dispensatione? Secundò, an statim
atque quò in hæresim labitur, privetur jure possessis?
Beneficiatus, v. g. hæreticus cogiturne ex se relinquere be-
ne